

Kapecytabina (Xeloda®)

Do czego stosowana jest kapecytabina (Xeloda®)?

Kapecytabina (Xeloda®) stosowana jest w leczeniu raka:

- piersi
- okrężnicy
- odbytnicy
- żołądka
- przełyku
- i trzustki.

Niekiedy może być także stosowana w leczeniu innych nowotworów.

Podane tutaj informacje najlepiej czytać w połączeniu z naszymi ogólnymi informacjami o chemioterapii i rodzaju nowotworu, na jaki cierpi dana osoba.

Sposób podawania kapecytabiny

Podczas leczenia pacjent zazwyczaj odbywa wizytę u onkologa, pielęgniarki specjalizującej się w chemioterapii lub pielęgniarki specjalisty. W niniejszej publikacji to właśnie te osoby określamy mianem lekarza lub pielęgniarki.

Przed lub w dniu podania leków pielęgniarka lub pracownik laboratorium pobiera od pacjenta próbkę krwi. Robi się to, aby sprawdzić, czy liczba jego komórek krwi jest na tyle bezpieczna, że może on otrzymać chemioterapię.

Przed rozpoczęciem chemioterapii stan pacjenta sprawdza też lekarz lub pielęgniarka. Pytają oni pacjenta o samopoczucie. Jeśli wyniki badania krwi są prawidłowe, farmaceuta przygotowuje leki chemioterapeutyczne. Pielęgniarka informuje pacjenta, kiedy leki będą gotowe.

Schemat chemioterapii

Kapecytabinę przyjmuje się w postaci tabletek, więc można to robić w domu. Kapecytabina podawana jest sama lub w połączeniu z innymi lekami chemioterapeutycznymi.

Chemioterapia jest zazwyczaj podawana w serii kilku cykli leczenia przez kilka miesięcy. Często cykl leczenia kapecytabiną trwa 21 dni. Tabletki przyjmuje się od 1. do 14. dnia każdego cyklu. Może to jednak zależeć od rodzaju nowotworu. Lekarz lub pielęgniarka omawia z chorym plan leczenia.

Pielęgniarka lub farmaceuta wydaje pacjentowi tabletki do przyjmowania w domu. Lek należy zawsze przyjmować ściśle według zaleceń. Jest to ważne, gdyż w ten sposób można mieć pewność, że działa on możliwie najbardziej skutecznie. Pacjent może otrzymać tabletki o różnej sile działania.

Pielęgniarka lub farmaceuta może także dać pacjentowi leki przeciwwymiotne oraz inne leki do zabrania ze sobą do domu. Wszystkie tabletki należy przyjmować ściśle według otrzymanych zaleceń.

Przyjmowanie kapecytabiny w tabletkach

Kapecytabinę przyjmuje się w postaci tabletek. Pielęgniarka lub farmaceuta wydaje pacjentowi kapecytabinę w tabletkach do przyjmowania w domu. Tabletki należy zawsze przyjmować ściśle według zaleceń. Jest to ważne, gdyż w ten sposób można mieć pewność, że działają one możliwie najbardziej skutecznie.

Kapecytabinę w tabletkach przyjmuje się dwa razy dziennie. Tabletki należy połykać w całości, popijając szklanką wody, w ciągu pół godziny po posiłku. Tabletki należy przyjmować rano po śniadaniu oraz po posiłku wieczornym.

W razie problemów z połykaniem tabletek należy skontaktować się z lekarzem. Może on zasugerować rozpuszczanie tabletek kapecytabiny w wodzie. W takim przypadku każdą tabletkę należy rozpuścić w 200 ml ciepłej wody. Należy pomieszać wodę łyżką, aż tabletkę całkowicie się rozpuści, a następnie od razu ją wypić. Szklankę i łyżkę należy wymyć i trzymać oddzielnie od innych naczyń stołowych i sprzętów kuchennych.

Jeśli pacjent zapomniał zażyć tabletkę, nie powinien przyjmować podwójnej dawki. Powinien trzymać się swojego wcześniej ustalonego harmonogramu i poinformować o tym lekarza lub pielęgniarkę. Inne kwestie dotyczące kapsułek, o których należy pamiętać:

- Tabletki należy przechowywać w oryginalnym opakowaniu w temperaturze pokojowej, z dala od źródeł ciepła i bezpośredniego działania promieni słonecznych.
- Tabletki należy przechowywać w bezpiecznym miejscu, poza zasięgiem dzieci.
- Jeśli od razu po połknięciu kapsułek lub tabletek pacjent zwymiotuje, powinien skontaktować się ze szpitalem. Nie należy przyjmować kolejnej dawki leku.
- Jeśli leczenie zostało przerwane, należy zwrócić pozostałe tabletki farmaceutyce.

Skutki uboczne

Opisujemy tutaj najczęściej występujące skutki uboczne leczenia. W ulotce wspomniane zostały również niektóre rzadziej występujące skutki uboczne. U jednej osoby mogą wystąpić niektóre z opisanych tutaj skutków ubocznych, jednak mało prawdopodobne jest, że wystąpią u niej wszystkie.

Jeśli osoba przyjmuje także inne leki przeciwnowotworowe, może też doświadczać skutków ubocznych, które nie zostały tutaj omówione. Należy zawsze poinformować lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę o zaobserwowanych skutkach ubocznych.

Lekarz może przepisać leki, które pomagają ograniczać niektóre ze skutków ubocznych. Należy przyjmować leki ściśle według zaleceń pielęgniarki lub farmaceuty. Dzięki temu istnieje wyższe prawdopodobieństwo ich skuteczności. Informacji na temat łagodzenia skutków ubocznych udziela pielęgniarka. Większość skutków ubocznych zaczyna ustępować po zakończeniu leczenia.

Poważne i zagrażające życiu skutki uboczne

Niektóre metody leczenia nowotworów mogą mieć poważne skutki uboczne. W rzadkich przypadkach mogą być one zagrożeniem dla życia. Onkolog lub pielęgniarka mogą wyjaśnić ryzyko wystąpienia takich skutków ubocznych u danej osoby.

Rzadko kapecytabina może wywoływać poważne skutki uboczne u osób mających niski poziom enzymu o nazwie DPD. Taki stan to tzw. niedobór DPD. Przed rozpoczęciem leczenia nie wiadomo, czy pacjent ma niedobór DPD, ponieważ ten stan nie powoduje żadnych objawów. Istnieje odpowiednie badanie, ale wykrywa ono tylko częściej występujące rodzaje niedoboru DPD. Oznacza to, że badanie to wykryje większość przypadków niedoboru DPD, ale nie wszystkie z nich. Badanie to nie jest powszechnie dostępne w ramach państwowej służby zdrowia NHS. Jeśli pacjent niepokoi się, że może mieć niedobór DPD, powinien porozmawiać o tym z lekarzem.

Kontakt ze szpitalem

Pielęgniarka przekaze numery telefonów do szpitala. W razie złego samopoczucia lub chęci uzyskania porady można zadzwonić o dowolnej porze pod podane całodobowe numery. Należy zapisać te numery w telefonie lub trzymać je w bezpiecznym miejscu.

Więcej informacji

Nie możemy wymienić wszystkich możliwych skutków ubocznych tego leczenia. Istnieją pewne rzadko występujące skutki uboczne, które nie zostały tutaj przedstawione. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w elektronicznym kompendium leków (eMC) na stronie www.medicines.org.uk/emc.

Częste skutki uboczne

Ryzyko infekcji

Leczenie tutaj opisane może zmniejszyć liczbę białych krwinek. Komórki te zwalczają infekcje.

Jeśli liczba białych krwinek jest niska, zwiększa się podatność na infekcje. Niski poziom białych krwinek to tzw. neutropenia.

W przypadku wystąpienia infekcji należy jak najszybciej przystąpić do jej leczenia. Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod otrzymany całodobowy numer telefonu w przypadku:

- temperatury ciała przekraczającej 37,5°C (99,5°F)
- nagłego pogorszenia się samopoczucia, nawet przy prawidłowej temperaturze ciała
- objawów infekcji.

Objawy infekcji obejmują:

- dreszcze
- ból gardła
- kaszel
- biegunkę
- potrzebę częstego oddawania moczu.

Należy postępować zgodnie z wszelkimi radami otrzymanymi od zespołu onkologicznego.

Poziom białych krwinek zazwyczaj wraca do normy przed kolejnym cyklem leczenia. Przed kontynuacją chemioterapii pacjent zostaje poddany badaniu krwi. Jeśli poziom białych krwinek jest niski, lekarz może nieznacznie opóźnić podanie leków.

Sinienie i krwawienie

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę płytek krwi. Płytki krwi to komórki, które biorą udział w krzepnięciu krwi.

Należy skonsultować się z lekarzem, jeśli z nieznanego powodu pojawiły się siniaki lub krwawienie. To oznacza:

- krwawienia z nosa
- krwawienia z dziąseł
- niewielkie czerwone lub fioletowe plamki na skórze, które mogą przypominać wysypkę.

Niektóre osoby mogą potrzebować dodatkowych płytek krwi. Ich podanie nazywane jest transfuzją lub przetoczeniem (płytek) krwi.

Anemia (niski poziom czerwonych krwinek)

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę czerwonych krwinek. Komórki te transportują tlen w organizmie. Jeśli poziom czerwonych krwinek jest niski, można odczuwać zmęczenie lub mieć problemy z oddychaniem. Objawy takie należy zgłosić lekarzowi lub pielęgniarce. W razie znacznej anemii może zaistnieć potrzeba podania kroplówki uzupełniającej poziom czerwonych krwinek. Jest to nazywane transfuzją krwi.

Nudności

Przez kilka dni po przyjęciu leków pacjent może odczuwać nudności. Lekarz przepisze leki przeciwwymiotne, aby zapobiec objawom lub je ograniczyć. Leki te należy przyjmować ściśle według zaleceń pielęgniarki lub farmaceuty. Łatwiej jest zapobiegać nudnościom niż je leczyć.

W przypadku nudności należy pić płyny małymi łykami i często spożywać małe porcje jedzenia. Jeśli w dalszym ciągu pacjent odczuwa nudności lub wymiotuje częściej niż raz na 24 godziny, należy jak najszybciej skontaktować się ze szpitalem. Personel medyczny udzieli porady i może przepisać inny lek przeciwwymiotny, który będzie skuteczniejszy.

Biegunka

Kapecytabina może powodować biegunkę. Ta dolegliwość może być znacznie nasiloną. Pielęgniarka lub lekarz mogą przepisać leki hamujące biegunkę, które pacjent przyjmuje w domu.

Jeśli pacjent ma biegunkę powinien:

- przestrzegać otrzymanych wskazówek dotyczących przyjmowania leków hamujących biegunkę
- pić co najmniej 2 litry (trzy i pół pinty) płynów dziennie
- unikać alkoholu, kofeiny, produktów mlecznych, produktów spożywczych o dużej zawartości tłuszczu lub błonnika.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, jeśli:

- biegunka występuje w nocy
- pacjent musi chodzić do toalety częściej niż 6 razy na dobę
- leki hamujące biegunkę nie zadziałały w ciągu 24 godzin.

Lekarz może poprosić o zaprzestanie przyjmowania kapecytabiny. Gdy stan pacjenta się poprawi, lekarz poinformuje go, czy może wznowić przyjmowanie tego leku. Niekiedy zmniejsza się dawkę leku.

Zaparcia

Opisana tutaj metoda leczenia może wywoływać zaparcia. Oto kilka rad, które mogą pomóc:

- Należy pić co najmniej 2 litry (trzy i pół pinty) płynów dziennie.
- Należy jeść produkty spożywcze zawierające duże ilości błonnika, takie jak owoce, warzywa i pełnoziarnisty chleb.
- Należy regularnie wykonywać niezbyt forsowne ćwiczenia fizyczne, takie jak krótkie spacerki.

W przypadku zaparcia należy poprosić personel szpitalny o poradę. Aby pomóc, lekarz może przepisać środki przeczyszczające.

Brak apetytu

Leczenie tym lekiem może mieć wpływ na apetyt. Nie należy martwić się w przypadku utraty apetytu trwającej jeden lub dwa dni. Jeśli jednak apetyt nie wróci po kilku dniach, należy powiedzieć o tym pielęgniarce lub dietetykowi. Mogą oni udzielić porad w tym zakresie. Mogą zalecić pacjentowi przyjmowanie suplementów diety lub napojów.

Ból w jamie ustnej

W jamie ustnej można doświadczać bólu lub mogą w niej powstawać owrzodzenia. Powoduje to zwiększoną podatność na infekcje jamy ustnej.

Należy czyścić zęby lub protezy rano i wieczorem oraz po posiłkach za pomocą miękkiej szczoteczki.

W przypadku bólu w jamie ustnej należy:

- powiedzieć o tym swojej pielęgniarce lub lekarzowi – mogą oni zalecić płyn do płukania jamy ustnej lub odpowiednie leki
- pić dużo płynów
- unikać alkoholu, tytoniu i pokarmów, które mogą podrażniać jamę ustną.

Bolesność i zaczerwienienie dłoni i podeszew stóp

Ten stan nazywa się erytrodyzestezją dłoniowo-podeszwową lub zespołem dłoniowo-podeszwowym. Dolegliwości ustępują po zakończeniu leczenia. Lekarz lub pielęgniarka mogą przepisać odpowiednie kremy, aby zmniejszyć objawy. Pomocne może być utrzymywanie rąk i stóp w niskiej temperaturze i unikanie ściśle dopasowanych skarpet, butów i rękawiczek.

Zmiany skórne

Kapecytabina może mieć wpływ na stan skóry. Lekarz lub pielęgniarka poinformuje o tym, jakich zmian można się spodziewać. Jeśli skóra jest wysuszona, warto używać codziennie bezzapachowego kremu nawilżającego. Kapecytabina może powodować swędzącą wysypkę. Wszelkie zmiany skórne należy zawsze zgłosić lekarzowi lub pielęgniarce. Mogą oni udzielić porady i przepisać odpowiednie kremy lub leki. Wszelkie zmiany skórne są zazwyczaj tymczasowe i ustępują po zakończeniu leczenia.

W bardzo rzadkich przypadkach występują poważniejsze zmiany skórne. Może pojawić się wysypka, następnie pęcherze, a później skóra może się łuszczyć. Pacjent może też czuć się źle i mieć objawy grypopodobne, takie jak wysoka temperatura i ból stawów. W przypadku wystąpienia tych objawów należy przestać przyjmować kapecytabinę i natychmiast skontaktować się z lekarzem.

Uczucie zmęczenia

Uczucie zmęczenia jest powszechnie występującym skutkiem ubocznym. Często nasila się ono pod koniec leczenia i utrzymuje przez kilka tygodni po jego zakończeniu. Nie należy się spieszyć i planować dni tak, aby mieć czas na odpoczynek. Źródłem energii mogą być łagodne ćwiczenia fizyczne, takie jak krótkie spacerunki. W razie odczuwania senności nie należy prowadzić pojazdów ani obsługiwać maszyn.

Zmiany w funkcjonowaniu serca

Kapecytabina może wpływać na funkcjonowanie serca. Badania kontrolujące pracę serca mogą być wykonywane przed leczeniem, w jego trakcie, a czasami po jego zakończeniu. Jednak nawet jeśli badania nie wykażą żadnych problemów, leczenie może mieć wpływ na serce. Bardzo rzadko przyjmowanie leku powoduje niewydolność lub zawał serca. Ryzyko wystąpienia tej dolegliwości jest bardzo niskie – mniej niż 1 do 100 (1%), ale trzeba wiedzieć, że to może się zdarzyć. Jeśli podczas leczenia pojawi się którykolwiek z poniższych objawów, należy natychmiast zgłosić to lekarzowi:

- ból lub ucisk w klatce piersiowej
- brak tchu
- zmiany tętna.

W przypadku doświadczenia powyższych objawów należy przestać przyjmować kapecytabinę w tabletkach, aż do momentu, w którym porozmawia się z lekarzem. Jeśli nie można dozwonić się do lekarza albo pod całodobowy numer otrzymany od szpitala, należy zadzwonić na infolinię **NHS – pilne porady**, tzn. pod numer **111**.

Rzadziej występujące skutki uboczne

Utrata włosów

Włosy na głowie mogą się przerzedzić, ale całkowita ich utrata jest mało prawdopodobna. Zazwyczaj stopniowa utrata włosów zaczyna się po pierwszym lub drugim cyklu leczenia. Niemalże zawsze jest tymczasowa i włosy zwykle odrastają po zakończeniu terapii. Pielęgniarka może przedstawić sposoby radzenia sobie z utratą włosów.

Problemy z oczami

Leczenie może spowodować łzawienie i ból oczu. Lekarz może przepisać krople do oczu, które złagodzą te objawy. Zaczerwienienie oczu i zapalenie spojówek (łac. conjunctivitis) należy zgłosić lekarzowi. Aby wyleczyć te dolegliwości, mogą być potrzebne krople do oczu z antybiotykiem.

Bóle głowy

Opisane tutaj leczenie może powodować bóle głowy. Jeśli pojawi się ten objaw, należy zgłosić go lekarzowi lub pielęgniarce. Mogą oni przepisać środki przeciwbólowe.

Zawroty głowy

Niekiedy przyjmowanie kapecytabiny może wywoływać zawroty głowy. O pojawieniu się zawrotów głowy należy poinformować lekarza. W razie wystąpienia takich objawów nie wolno prowadzić pojazdów ani obsługiwać maszyn.

Problemy ze snem

Niekiedy przyjmowanie kapecytabiny może powodować bezsenność. Problemy ze snem należy zgłosić lekarzowi.

Ból brzucha

Pacjent może odczuwać ból lub dyskomfort w okolicy brzucha, uskarżać się na wzdęcia, niestrawność lub oddawać wiatry. Lekarz może przepisać leki ograniczające te dolegliwości. Jeśli ból nie ustąpi lub nasili się, należy poinformować lekarza lub pielęgniarkę.

Zmiany dotyczące słuchu

Opisane tutaj leczenie może mieć wpływ na słuch i w niektórych przypadkach może powodować jego utratę. Pacjent może doświadczać bólu lub uczucia dzwonienia w uszach (szumów usznych) lub utracić zdolność słyszenia wysokich dźwięków. Szumy uszne ustępują zazwyczaj po zakończeniu leczenia. Niektóre zaburzenia słyszenia mogą być nieodwracalne. Jeśli pacjent zauważy u siebie jakiegokolwiek zmiany w słyszeniu, powinien zgłosić je lekarzowi.

Inne informacje

Ryzyko wystąpienia zakrzepu

Nowotwór i niektóre leki przeciwnowotworowe mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia zakrzepu. Objawy zakrzepu obejmują:

- ból, zaczerwienienie lub opuchliznę nogi lub ramienia
- brak tchu
- ból w klatce piersiowej.

Należy natychmiast skontaktować się z lekarzem, jeśli wystąpią którekolwiek z tych objawów.

Zakrzepy są groźne, jednak lekarz może zapisać leki rozrzedzające krew. Lekarz lub pielęgniarka mogą udzielić więcej informacji na ten temat.

Laktoza

Kapecytabina zawiera niewielką ilość laktozy. W przypadku nietolerancji laktozy należy porozmawiać o tym z lekarzem przed rozpoczęciem leczenia.

Inne leki

Niektóre leki mogą wpływać na działanie opisanej tutaj terapii lub być dla pacjenta szkodliwe w trakcie jej stosowania. Należy zawsze powiedzieć onkologowi o wszelkich lekarstwach, które pacjent przyjmuje lub planuje przyjmować, w tym:

- lekach przepisanych przez lekarza
- lekach kupowanych bez recepty w aptece lub innym sklepie
- witaminach, lekach ziołowych i uzupełniających formach leczenia.

Należy poinformować innych lekarzy, farmaceutów i dentystów, którzy przepisują pacjentowi leki, że przyjmuje on terapię przeciwnowotworową opisaną w tej ulotce.

Więcej informacji na temat tej terapii można znaleźć w elektronicznym kompendium leków (eMC) na stronie www.medicines.org.uk/emc.

Antykoncepcja

W trakcie leczenia należy powstrzymać się od stosunków seksualnych, których celem jest poczęcie dziecka. Leki chemioterapeutyczne mogą uszkodzić rozwijający się płód. Ważne jest, aby podczas leczenia i przez jakiś czas po jego zakończeniu stosować antykoncepcję. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta udzieli więcej informacji na ten temat.

Karmienie piersią

Podczas opisanego tutaj leczenia kobiety nie powinny karmić piersią. Jest to spowodowane faktem, iż leki mogą przedostać się do organizmu dziecka z mlekiem matki.

Płodność

Niektóre leki stosowane w leczeniu nowotworów mogą wpłynąć na zdolność do zajścia w ciążę lub spłodzenia dziecka. Jeśli budzi to zaniepokojenie pacjenta lub pacjentki, powinni porozmawiać o tym z lekarzem przed rozpoczęciem leczenia.

Współżycie seksualne

Jeśli do zbliżenia seksualnego dojdzie w pierwszych dniach po chemioterapii, należy użyć prezerwatywy. Chroni ona partnera lub partnerkę w przypadku przeniknięcia leków chemioterapeutycznych do nasienia lub wydzieliny z pochwy.

Leczenie z przyczyn nienowotworowych i leczenie stomatologiczne

W razie potrzeby uzyskania pomocy lekarskiej z powodów niezwiązanych z nowotworem należy zawsze poinformować lekarzy i pielęgniarki, że jest się objętym leczeniem przeciwnowotworowym. Należy podać dane kontaktowe onkologa prowadzącego, aby personel medyczny mógł się z nim skonsultować.

Jeśli potrzebne jest leczenie dentystyczne, należy porozmawiać z onkologiem lub pielęgniarką. Zawsze należy poinformować stomatologa o przyjmowanych lekach przeciwnowotworowych.

Ostatnia edycja tekstu: 1 stycznia 2020 r.

Mamy nadzieję, że przedstawione tutaj informacje okażą się pomocne. Możemy odpowiedzieć na wszelkie pytania, udzielić informacji i wsparcia przez telefon w języku polskim. Nasze usługi są bezpłatne. Wystarczy zadzwonić do nas pod numer **0808 808 00 00** (7 dni w tygodniu, w godz. 8:00–20:00) i poprosić po angielsku o możliwość rozmowy w preferowanym przez siebie języku.